

ปฏิรูปประเทศไทยเพื่อแก้ไข ความขัดแย้งทางการเมือง: ฝันไกล...แต่อาจไปไม่ถึง!

<http://atlasrugs2000.typepad.com/a/6a00d8341c60bf53ef0133f584cedf970b-800wi>

ความขัดแย้งที่เกิดจากเหตุการณ์
ชุมนุมและนำไปสู่การจลาจลทาง
การเมือง ตั้งแต่มีอบสือเหลือง
ต่อต้านระบอบทักษิณ ก่อนการรัฐประหาร
ปี 2549 จนมาสู่การยึดทำเนียบ
และสนามบิน ในปี 2551 พอปี 2552
มีอบสือแดงบุกกลุ่มการประชุมสุดยอด
ผู้นำอาเซียนบวก 6 ที่โรงแรมในพญา
และปี 2553 ก็เกิดมีอบสือแดง นำไป
สู่เหตุการณ์รุนแรงที่สี่แยกคอกวัว
และราชประสงค์ และจนบัดนี้ มีอบการเมือง
ก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีทีท่าจะจบ
สิ้นได้ง่ายๆ ทลายฟายสรุปว่า ความขัดแย้ง
นี้มีสาเหตุหลักมาจากความเหลื่อมล้ำในสังคม
สภาวะการณ์สองมาตรฐาน และความล้มเหลวของ
ตุลาการภิวัตน์ นำมาสู่ความคิดที่ว่าประเทศไทยต้องการ
การปฏิรูป แบบยกเครื่องสุดๆ ทุกๆ เรื่อง ...ฝันนี้จะไปไกลได้แค่ไหน
เวลาเท่านั้นคือคำตอบ

ปี 2553 ปีที่เหตุการณ์ความรุนแรง ในประเทศไทยติดอันดับโลก และปีเริ่มต้นปฏิรูปประเทศไทย

ปี 2553 การชุมนุมของมีอบสือแดง เพื่อเรียกร้อง
ให้รัฐบาลยุบสภา จนเกิดความรุนแรงเมื่อเดือนเมษายนถึง
พฤษภาคม 2553 ที่ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 92 ศพ และ
ผู้บาดเจ็บเกือบ 2 พันคน ทำให้เหตุการณ์นี้ติดข่าวสำคัญ
อันดับโลก ได้แก่ สำนักข่าวซีเอ็นเอ็น ยกกรณีมีอบสือแดง

ในไทย เป็นอันดับ 1 สุดยอดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงโลก¹
นิตยสารไทม์ จัดให้การชุมนุมใหญ่ของสือแดง ติดอันดับ
10 ของสิบข่าวเด่นทั่วโลกในปี 2553² ขณะที่ในระดับ
ภูมิภาค หนังสือพิมพ์ สเตรทไทมส์ ของสิงคโปร์ รายงาน
ว่า หัวหน้าคณะนักวิจัยด้านเศรษฐกิจจากธนาคาร HSBC
ฮ่องกง ระบุว่า เหตุจลาจลในเดือนเมษายน - พฤษภาคม
2553 คือ ภาพสะท้อนความขัดแย้งทางการเมืองที่
เลวร้ายและสร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจให้กับไทย
มากที่สุดในรอบ 20 ปี³

ความบอบช้ำอย่างหนักเกิดกับประเทศ ประชาชน
แตกแยกรุนแรงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน มาตรการสร้าง
ความปรองดองสมานฉันท์ เพื่อเยียวยาบาดแผลที่บาด
ลึก และคืนความสงบสุขให้บ้านเมืองถูกนำเสนอกจากหลาย
ภาคส่วน ก่อนจะตกผลึกเป็น “การปฏิรูปประเทศไทย
ครั้งใหญ่” เพื่อแก้ไขปัญหา “ความไม่เป็นธรรม” และ
“ความเหลื่อมล้ำ” และ “ภาวะสองมาตรฐาน” ที่เชื่อกัน
ว่าเป็นชนวนเหตุสำคัญที่จุดไฟความไม่สงบทางการเมือง
ให้ยืดเยื้อมานานหลายปี มาตรการที่วางนี้ มีทั้งผู้ที่มีมองว่า
เป็นการ “ซื้อเวลา” ของรัฐบาล เป็นเรื่องเพื่อฝัน แต่ก็มี
ผู้ที่ให้กำลังใจ และเห็นว่าดีกว่า...ไม่ทำอะไรเลย

บุคคลสองคนที่ได้รับความเคารพ เชื่อถือจากสังคม
คือ นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรี และ
นายแพทย์ประเวศ วะสี รับผิดชอบเชิญจากนายอภิสิทธิ์
เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี (ซึ่งได้รับข้อเสนอจากภาคประชา
สังคมมาอีกต่อหนึ่ง) เข้ามาเป็นประธานคณะกรรมการ
ปฏิรูป (คปร.) และประธานคณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป
(คสป.) ตามลำดับ

*“คณะกรรมการปฏิรูป 2 ชุด คล้ายฝาแฝดอิน – จัน
ต้องไปด้วย ทำอะไรร่วมกัน ทำคนละเรื่องในเรื่องเดียวกัน
สิ่งที่เราจะทำคือ การเปลี่ยนสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มี
ความยุติธรรมมากกว่าในอดีต มีความเหลื่อมล้ำน้อยกว่า
ในอดีต เป็นระเบียบวาระของชาติที่ไม่ต้องอาศัยรัฐบาล
ไหน หรือคนใดโดยต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชน”
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปเปิดใจ และย้ำ ว่าข้อเสนอ
ของคณะกรรมการฯ “ต้องอยู่บนพื้นฐานของความจริง
ของสังคมไทย แท้ต้องตัดสินใจ จะไม่เสนออะไรที่เป็น
นามธรรม จะเสนอเป็นแผนการปฏิบัติ ที่รัฐบาล ราชการ
เอกชน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ทำได้ทันที”*

ก่อนหน้านั้น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 4 ชุด
ได้แก่ คณะกรรมการปฏิรูปตำรวจ คณะกรรมการปฏิรูปสื่อ
แต่ที่ถูกต่อต้านจากพรรคเพื่อไทยและแนวร่วมประชาชน
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ว่า “ไม่เป็นกลางและ
ไม่อิสระจริง”⁵ คือ “ดร.คณิต ณ นคร” อดีตรองการสูงสุด
ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบและค้นหา
ความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) และ “ดร.สมบัติ
ธำรงธัญวงศ์” อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
(นิด้า) ประธานคณะกรรมการอิสระพิจารณาแนวทาง
แก้ไขรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม 38 เครือข่ายนักศึกษาและภาค
ประชาชน ออกจดหมายเปิดผนึกลงวันที่ 24 มิถุนายน
2553 เรื่อง “คัดค้านวาทกรรมอำพราง ต่อต้าน
กระบวนการปฏิรูปประเทศไทยอำมหิต” เพราะมองว่าการ
ปฏิรูปประเทศไทยเป็นเพียงเครื่องมือที่รัฐบาลใช้เบี่ยงเบน
ประเด็นความสนใจของสังคมต่อข้อเรียกร้องที่ให้มีการ
พิสูจน์ข้อเท็จจริงและรับผิดชอบในกรณีที่มีผู้เสียชีวิต
ผู้สูญหาย และผู้บาดเจ็บนับพันรายจากการที่รัฐบาลสั่ง
“กระชับพื้นที่” การชุมนุมของคนเสื้อแดงในช่วงเดือน
เมษายน – พฤษภาคม 2553 และแย้งว่า “ความไม่เสมอ
ภาคทางการเมือง” ต่างหากคือประเด็นขัดแย้งหลักของ
สังคมไทย

สังคมไทย...ยังไม่หยุดแตก

แต่การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทยครั้งใหญ่
ก็เดินหน้าไปอย่างเงิบเงียง ท่ามกลางการโรมรันพันธุ
รอบใหม่ของผู้คนในสังคม กลุ่ม “คนเสื้อแดง” หรือ นปช.
เคลื่อนไหวบวมอีกครั้งด้วยปฏิบัติการเรียกร้องความเป็น
ธรรมให้ปล่อยตัว หรือให้ประกันประกันและผู้ร่วมชุมนุม
ที่ถูกคุมขัง โดยนัดชุมนุมกันเดือนละ 2 ครั้ง ในพื้นที่
อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และย่านราชประสงค์ จนเกิด
การกระทบกระทั่งกับผู้ค้าในย่านนั้นในที่สุด

ในขณะที่ “กลุ่มคนเสื้อเหลือง” หรือพันธมิตร
ประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ “แยกร่าง” ไปเป็นพรรค
การเมืองใหม่ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในเวทีเลือกตั้ง
ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ก็เริ่มมี “สัมพันธภาพที่
แปลกแปร่ง” กับรัฐบาล โดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์
ความสัมพันธ์ดังเหวลงตามลำดับ จนมาถึงขั้น “ผีไม่เผา
เงาไม่เหยียบ” เมื่อเห็นไม่ตรงกันเรื่องการทวงคืนดินแดน
และปราสาทเขาพระวิหาร จนกระทั่งเคลื่อนไหวมวลชนลงสู่
ท้องถนน ประกาศชุมนุมยึดเยื่ออีกครั้งเมื่อวันที่ 25
มกราคม 2554⁶

ด้านพรรคเพื่อไทยยังคงพนักกำลังเป็นเนื้อเดียวกัน
กับกลุ่มคนเสื้อแดง โดยเฉพาะ “นายจตุพร พรหมพันธุ์”
ที่รับบท “หัวหมู่ทะลวงฟัน” เปิดศึกปะ ฉะ ตะ “นายธาริต
เพ็งดิษฐ์” อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ที่
เดินหน้าลุยจับผู้ต้องหาคดีก่อการร้ายได้อย่างต่อเนื่อง
แต่ภายในพรรคเพื่อไทยเองก็มีข่าวคราวความขัดแย้ง
แตกแยก ทั้งความไม่ลงตัวของตำแหน่งหัวหน้าพรรค

ไปจนถึงการขับสมาชิกพรรคบางคนที่เอาใจออกห่าง เพราะ เจอ “พลังดูด” จากพรรคภูมิใจไทย รวมไปถึงข่าวคราว การแตกเป็นหลายก๊กหลายกลุ่มของ นปช. คนเสื้อแดง⁷ และปรากฏการณ์ “น้ำแยกสาย ไฟแยกกอก” ของพันธมิตรฯ และคนเสื้อเหลือง⁸

แต่ที่ยังทรงอิทธิพล ทำให้ประเทศไทยปั่นป่วน ต่อเนื่องมาหลายปี ก็คือความเคลื่อนไหวของอดีตนายกรัฐมนตรี “พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร” ที่นอกจากจะ “ทวิต” “โฟนอิน” “วิดีโอลิงค์” มายังกลุ่มผู้สนับสนุนโดยสม่ำเสมอ แล้ว ยังก้าวไปเป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ ให้กับนายกรัฐมนตรีก็มหา พุชา ช่วงปลายปี 2552 ก่อนจะลาออกในเดือนสิงหาคม 2553

ผลพวงความสัมพันธ์ของ “ทักษิณ – ฮุนเซ็น” ได้ทำให้ความสัมพันธ์ที่ยาวนานถึง 60 ปี ระหว่าง “ไทย – กัมพูชา” ต้อง “ลดระดับลง” และมีความตึงเครียดยึดเยื้อตามมา เมื่อผนวกกับ “ปมทางประวัติศาสตร์” ที่คาใจกันมานาน ผลสานกับปัญหาปราสาทเขาพระวิหาร จึงบานปลายกลายเป็นการปะทะกันที่ชายแดนบริเวณ อ.กันทรลักษ์ฉ. จ.ศรีสะเกษ ตอนต้นปี 2554 และในห้วงเวลาใกล้เคียงกันนั้น “โรเบิร์ต อัมสเตอร์ดัม” ทนายความส่วนตัวของอดีตนายกฯ ทักษิณ ก็ได้ยื่นฟ้อง นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีไทย ต่อศาลอาญาระหว่างประเทศในข้อหาสังสลายการชุมนุมคนเสื้อแดง⁹

กว่าถั่วจะสุก...งาก็ไหม้?

จากสภาพการณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการโรมรันพันตูทางการเมืองของตัวละครในสถานการณ์เมือง แทบจะไม่ไต่ลดระดับลงไปเลย เพียงแต่ยังไม่เข้าสู่ “เขตอันตราย” ด้วยการให้ความรุนแรงเหมือนห้วงเวลาก่อนหน้าเท่านั้น แต่มีแนวโน้มสูงมากที่จะเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นมาอีกครั้ง

คำถามคือ งานของคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อให้สร้างการปฏิรูป โปร่งดอง สमानฉันท์ที่หลายภาคส่วนตั้งความหวังให้เป็น “ทางออก” ของวิกฤตการณ์ของบ้านเมือง จะมีโอกาสเป็นเช่นนั้นได้หรือไม่ หรือจะเข้าตำรา “กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้” ไปเสียก่อน

ต่อเรื่องนี้ ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ควบรวมที่นักรวมการทั้งชุด คปร. และ คสป. ได้ให้รายละเอียด

สำคัญว่า 3 เดือนที่ผ่านมา (กรกฎาคม – สิงหาคม 2553) เป็นช่วงของการประชุมเพื่อกำหนดกรอบให้ชัดเจน ซึ่งสรุปเป้าหมายหลักได้ว่าจะ “สร้างความเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม” โดยจะมียุทธศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทั้ง 5 มิติ คือ เศรษฐกิจ สิทธิ โอกาส อำนาจต่อรอง และรายได้ โดยจะต้องทำการ “ปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจ” ก่อน เพราะเรื่องนี้คือ “กุญแจสำคัญ” ที่จะทำให้ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนไปได้¹⁰

ความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรม เกิดขึ้นเพราะความสัมพันธ์เชิงอำนาจของ 3 กลุ่มหลักในสังคม คือ “กลไกรัฐ – ทุน – ภาคประชาชน” มีความได้เปรียบเสียเปรียบกันมากเกินไป ดังนั้น จึงต้องปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นลำดับแรกเพื่อให้คนเล็กคนน้อยมีบทบาท มีความสำคัญมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้พวกเขามี “กำลังการต่อรอง” มากขึ้น” ซึ่งก็คือ การทำให้ภาคประชาชนเป็นกลไกอำนาจตัวหนึ่งที่สามารถดุล ถ่วง คาน ังด กับกลไกรัฐและอำนาจของทุนได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็โดยกลไกของการ “ปฏิรูปการเมือง”

ดูที่ทำแล้วเป็นเรื่องที่ “ใหญ่และยาก” เอาการ แต่ ดร.ณรงค์ บอกว่าต้องพยายาม เพราะสภาพปัญหาที่เป็นอยู่เข้าขั้น “ไม่ทำไม่ได้แล้ว” อย่างน้อยๆ ก็ต้องไม่ให้อำนาจส่วนใดส่วนหนึ่งของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีมากเกินไปจนต่อรองกันไม่ได้ และ

“ประธานคณะกรรมการปฏิรูปท่านก็บอกว่า เราทำของเราไป ไม่สนใจว่ารัฐบาลจะอยู่หรือไป ถ้ารัฐบาลนี้ไป เราก็ลาออก รัฐบาลใหม่มาถ้าเขาให้เราทำงานต่อ เราก็กินดี เพราะสิ่งที่ทำนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลจะเห็นด้วยหรือไม่ หน้าที่เราคงแค่บอกสังคมว่า พวกเราทั้งสังคมจะปฏิรูปกันใหม่ จะไปทางสายนี้กันหรือไม่ ถ้าตกลงจะไปด้วยกัน... จะไปกันอย่างไร แต่ถ้าทุกคนในสังคมบอกว่าไม่ไป...มันก็จบ”

<http://img404.imageshack.us/img404/5379/0213a.jpg>

จากปฏิรูป...สู่ประชาวิวัฒน์

ต้นปี พ.ศ. 2554 ข่าวคราวเรื่องการปฏิรูปประเทศ ยังคงเจียบบัง รัฐบาลกลับมีความเคลื่อนไหวครั้งสำคัญ โดยนำเสนอ “แผนปฏิบัติการปฏิรูปประเทศไทย” ที่มีวงเงินงบประมาณดำเนินการถึง 9,190.30 ล้านบาท ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ

- (1) ยุทธศาสตร์การสร้างอนาคตของชาติด้วยการพัฒนาเด็กและเยาวชน
- (2) ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและขยายระบบสวัสดิการสังคม
- (3) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม การเมือง และความไม่เท่าเทียมในสังคม และ
- (4) ยุทธศาสตร์การสร้างระบบเศรษฐกิจที่เท่าเทียมและเป็นธรรม

แผนปฏิบัติการดังกล่าว ดูเผินๆ แล้วราวกับว่า รัฐบาลได้ชิงตัดหน้า “แย่งซีน” คณะกรรมการปฏิรูป โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ 4 นั้น เป็นมาตรการเดียวกับ “ของขวัญปีใหม่” ที่มอบให้ประชาชน 9 ข้อ ที่เป็นที่รู้จักในเวลาต่อมาว่า โครงการ “ประชาวิวัฒน์” มาตรการสำคัญๆ ได้แก่ การลดอาชญากรรมในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 20 ภายใน 6 เดือน ค่าไฟฟรีสำหรับผู้ใช้ไฟน้อยกว่า 90 หน่วยต่อเดือน จักรระบบวินมอเตอร์ไซค์รับจ้างถูกกฎหมาย ให้ผู้ประกอบการอาชีพเข้าถึงแหล่งทุน เพิ่มจุดผ่อนผันให้แม่ค้าหาบเร่แผงลอยขยายการประกันสังคมให้ครอบคลุมชาวไทยทุกคน ลอยตัวก๊าซแอลพีจีสำหรับภาคอุตสาหกรรม ลดต้นทุนราคาอาหารสัตว์และพันธุ์สัตว์ ไข่ไขแบบซังกิโหลฯ ฯลฯ¹¹

เสียงวิพากษ์วิจารณ์ดังขึ้นทันทีว่า “ประชาวิวัฒน์” ก็ไม่ต่างอะไรจาก “ประชานิยม” ในยุครัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ซึ่งส่งผลเสียต่อวินัยทางการเงินการคลังของประเทศในระยะยาว แต่ดูเหมือนรัฐบาลจะไม่หวั่นไหว เดินหน้าเต็มสูบ แม้จะถูกโจมตีว่าเป็นการ “ซื้อใจ โปรยยาหอม หาเสียงล่วงหน้า” เพื่อรองรับการเลือกตั้งที่กำลังจะมาถึง หรือทำให้เจตนารมณ์การปฏิรูปประเทศบิดเบี้ยวไปก็ตาม

ยกแรก...ปฏิรูปที่ดิน

ในที่สุด 7 กุมภาพันธ์ 2554 นายอานันท์ ปันยารชุน ประธานคณะกรรมการปฏิรูปพร้อมคณะกรรมการได้แถลงถึง “ข้อเสนอแรก” ต่อรัฐบาล โดยระบุว่า คณะกรรมการปฏิรูปได้พิจารณาแล้วว่าต้นเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองคือการ “ขาดความยุติธรรม” ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงในสังคม มีการกระจุกตัวของรายได้ที่ดินและทรัพยากร ดังนั้น ข้อเสนอแรกจึงเป็นเรื่อง “การปฏิรูปการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร” ประกอบด้วย 5 ประเด็นสำคัญ คือ¹²

1. ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม เพื่อช่วยเหลือประชาชนหลายแสนครัวเรือนที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ดินคนจน
2. ปฏิรูปการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม เพื่อให้กระจายไปสู่เกษตรกรรายย่อยที่ทำการเกษตรด้วยตนเอง ควรกำหนดเพดานการถือครองที่ดินประเภทนี้ไม่เกินครอบครัวละ 50 ไร่ หากต้องการมากกว่านี้ต้องเสียภาษีอัตราก้าวหน้า
3. ตั้งกองทุนธนาคารที่ดินเพื่อการเกษตรเพื่อนำเงินไปซื้อที่ดินจากผู้ถือครองเกิน 50 ไร่ และซื้อที่ดินที่เป็นหนี้เสียจากธนาคารและสถาบันการเงินมากระจายให้เกษตรกรไร้ที่ดินและที่มที่ดินไม่พอทำกิน
4. ปฏิรูปการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้วยการกำหนดเขตและแผนการใช้ที่ดินใหม่ ออกกฎหมายคุ้มครองที่ดินเพื่อป้องกันการกว้านซื้อเก็งกำไร
5. ปฏิรูประบบการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรให้เป็นข้อมูลสาธารณะ เพื่อให้สังคมได้รับทราบ ว่าที่ดินไปกระจุกตัวอยู่ที่ใคร ใครเป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่บ้าง

ข้อเสนอของ คปร. ดังกล่าว ได้รับการตอบรับทันทีจากนายกรัฐมนตรี ในโอกาสที่เดินทางไปมอบโฉนดชุมชนใบแรกของประเทศไทยให้กับสหกรณ์บ้านคลองโยง จ.นครปฐม วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2554 นายอภิสิทธิ์ ระบุว่า เห็นด้วยกับข้อเสนอของ คปร. ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และจะนำข้อเสนอดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณา

ของคณะรัฐมนตรีใน 2 สัปดาห์ข้างหน้า โดยร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ติดก่อนหน้าคือ ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีไปแล้ว¹³

เวลา...จะรักษาแผลใจ?...แต่ปฏิรูป...ไปไม่ถึงฝั่ง?

สถานการณ์บ้านเมืองในปี 2553 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2554 ยังมีแนวโน้มที่ “ลมแห่งความรุนแรงจะพัดพวน” เห็นได้จากสารพัดปัจจัยที่มระุมมะตุ้ม ทั้งมือบแดง มือบเหลืองที่เคลื่อนไหวลงถนน ข่าวลือ ข่าวลวงเรื่องการรัฐประหาร ความตึงเครียดที่ชายแดนตะวันออก ฝ่ายค้าน จองกสิณอภิปรายรัฐบาล ข่าวของแพง ภัยแล้ง ภัยน้ำ กำลังจะตามมา ฯลฯ

ในสภาพการณ์เช่นนี้ มีบางฝ่ายคาดการณ์ว่านายกรัฐมนตรีอาจตัดสินใจ “ตัดไฟแต่ต้นลม” ด้วยการประกาศยุบสภา นำพาประเทศชาติเข้าสู่ “โหมดการเลือกตั้ง” เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางการเมืองใหม่ๆ แต่บ้างก็ว่ารัฐบาล “อาจอยู่ยาว” ด้วยเงื่อนไขที่นายกรัฐมนตรีเคยย้ำไว้หลายต่อหลายครั้งว่า...ถ้ายุบสภาแล้วบ้านเมืองจะยุบแล้วแก้ปัญหาไม่ได้...ก็ไม่ทำ ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงท่าทีของพรรคร่วมรัฐบาลที่เชียร์ให้นายกฯ ไม่ยุบสภา หรือความเห็นจาก พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกที่ส่งสัญญาณว่ายังไม่ควรมีการยุบสภา เพราะสถานการณ์ต่างๆ ยังไม่น่าจะยุบ¹⁴

นั่นคือ สิ่งที่เกิดขึ้น...ที่อาจสรุปได้ว่า...จะยุบสภา...หรือไม่ยุบสภา มีโอกาสที่ความขัดแย้ง แดกแยก วนวาย จะเกิดขึ้นได้ทั้งขึ้นทั้งล่อง เพราะดูเหมือนมันจะเป็นการโรมรันทางการเมืองด้วย “เรื่องเฉพาะหน้า” ไม่ได้เน้นหนักในเรื่องของปัญหาความไม่ยุติธรรม ความเหลื่อมล้ำ ทั้งๆ ที่เป็นสภาพปัญหาสำคัญที่ดำรงอยู่ในสังคมไทย ในขณะที่ภาระหน้าที่ของคณะที่จะทำการ “ปฏิรูปประเทศไทย” ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เพราะไม่ใช่ช่างง่าย ๆ อุปสรรคที่วางกองอยู่ข้างหน้ามันมากมายมหาศาล อาจถือได้ว่าเป็นการวางรากฐานให้กับการแก้ปัญหาใน “ระยะยาว” แต่ก็อีกนั่นแหละ ก็มีการเกรงกันว่าจะไม่ทันกับการ “ถอดสลักระเบิดการเมือง” ที่หากตุ้มตามขึ้นมา ก็อาจไม่มีโอกาสพูดถึงเรื่องการปฏิรูปกันอีกต่อไป

นั่นอาจเป็นเรื่องของคนที “มองโลกในแง่ร้าย” จนเกินไป ผู้ที่มองในแง่ดีก็ยังมีอยู่ อาทิ นายธีรยุทธ บุญมี ผู้อำนวยการสถาบันสัญญาธรรมศักดิ์เพื่อประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้วิเคราะห์การเมืองสังคมไทย ครั้งล่าสุดในงานเสวนา “สังคมสวนฯ สังคมไทย” จัดโดยสมาคมศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2554 โดยเชื่อว่าปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ไม่ว่าจะ เป็นเลื้อไหลือง เลื้อแดงจะคลี่คลายไปได้ในที่สุด¹⁵

“จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (จลาจลเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2553) เดิมผมคาดว่าอาจจะแรงกว่านั้น ทั้งโดยเงื่อนไข และมีคนผลักดันเต็มที่ มันน่าจะเสียหายกว่านั้นเยอะ แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้น เทียบกับสถานการณ์ที่ถูกปลุกขึ้นมา ถือว่าไม่มากจนเกินไปนัก แม้ว่าน่าเสียดายที่เกิดขึ้นก็ตาม นี่เป็นแง่ดีของสังคมไทยที่ไม่เคยขัดแย้งกันสุดขีด เพราะมีหลายกลุ่มที่ผูกกันไปมาเป็นพวกพ้องกัน จึงไม่ทำตัวเป็นชนชั้น สองชนชั้น เป็นสองกลุ่มใหญ่ๆ ที่ออกมาทะเลาะกัน...ไม่เคยมี ผมเชื่อว่าเรื่องเลื้อไหลือง เลื้อแดง กำลังคลี่คลายไปโดยธรรมชาติ แต่จะให้มาสมานฉันท์ด้วยคำพูดคงไม่ได้ เพราะคนไทยติดเรื่องหน้าตา ใครผิด ใครถูก ต้องพูดกันให้ชัด ฉะนั้นขอโทษเฉยๆ คงไม่เกิด ผมรอให้เวลามันคลี่คลาย แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง”

แต่สำหรับเรื่อง “การปฏิรูปการเมือง” นายธีรยุทธ กลับ “พินธง” ลงไปเลยว่า “ไม่คิดว่าจะมีโอกาสเกิดการปฏิรูปใดๆ ได้แม้ว่าเมืองไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยก็ตาม” โดยให้เหตุผลว่า “เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว เราไม่มีความมุ่งมั่นพอที่จะแก้ปัญหาให้คลี่คลายเราเคยเชื่อว่าเวลาคลี่คลาย (ปัญหา) ได้ โครงสร้างเราใหญ่ เผื่อยลงตัวได้โดยมือที่มองไม่เห็นหรือที่มักพูดว่า พระสยามเทวาธิราช คุ้มครอง”

แต่ในทัศนะของ ดร.เกษียร เตชะพีระ แห่งคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลับมองว่า “บาดแผลใจกลางสังคมไทยที่กว้าง ลึก และเจ็บซ้ำสาหัส อย่างไม่เคยมีมาก่อนขนาดนั้นย่อมมีอาจปิดเป่าพวงหายไปได้เพียงด้วยลมปากโฆษณาปรองดองสมานฉันท์ ซึ่งกระจายขยายเสียงผูกขาดช่องทางสื่อสารมวลชนเคลื่อนไหวกลบสำเนียงเสียงอื่น น่าจะเป็นไปได้มากกว่าว่ามันอยู่ในสภาพเก็บกด – ซึมลึก รอวันเวลาและเวลาที่ว่าจะระบายออกเหมือนภาวะอากาศนิ่งลมสงบก่อนพายุฝนใหญ่”¹⁶